

Sfânta Parascheva – arc peste timp

De peste 350 de ani în Moldova, odihnesc cinstitele moaște ale Sfintei Cuvioase Parascheva, a cărei prăznuire creștinii ortodocși o serbează în ziua de 14 octombrie a fiecărui an. S-a născut pe țărmul Mării Mamara, în apropiere de Constantinopol, în secolul al XI-lea, din părinți credincioși iubitori de Dumnezeu. De mic copil a fost orientată spre cele sfinte apropiindu-se de Dumnezeu prin rugăciuni, post și milostenii. Dovadă că a văzut lumina zilei într-un mediu credincios e și faptul că un frate al ei având o cultură aleasă s-a călugărit sub numele de Eftimie, ajungând ulterior episcop în localitatea Madite.

La rândul ei, Sfânta Parascheva, la vârsta fragedă de numai 10 ani, aflându-se în biserică, la Sfânta Liturghie, a ascultat și meditat profund înțelesul Cuvântului Evangheliei: *“Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie”*. Această chemare a constituit un moment hotărâtor. Sfânta a dăruit săracilor atât bunurile purtate cât și drepturile ce i se cuveneau de la părinții săi (care erau foarte bogați) și s-a retras în pustie spre viață duhovnicească. A peregrinat prin multe locuri binecuvântate de Dumnezeu: la Constantinopol a primit învățatură aleasă de la călugări și călugărițe, după care a trecut prin ținutul Pontului, oprindu-se timp de cinci ani la Mănăstirea Maicii Domnului din Heraclea. A mers apoi spre Țara Sfântă, după care s-a retras în pustiu Iordanului, unde s-a nevoit cu post și rugăciune, tânjind a se logodi pe Sine cu Mirele Ceresc.

La vârsta de 25 de ani, un înger a sfătuit-o în vis să se întoarcă pe plaiurile natale, pentru a trece din această lume către Dumnezeu. Sfânta a ascultat sfaturile cerești și s-a întors la Epivata locul său natal, acolo unde nu o mai cunoștea nimeni. S-a rugat udând pământul natal cu lacrimile sale, cerând Mântuitorului Iisus Hristos ca în deplină pace să-i ia sufletul. Rugăciunile i s-au împlinit, dar a fost îngropată de localnici ca o străină. Ulterior, săpându-se din întâmplare o groapă la malul mării pentru înhumarea unui marinar, s-a descoperit trupul Prea Cuvioasei Parascheva, care nu putrezise și era plin de mireasmă.

A fost reînsmormântată lângă marinar. În noaptea imediat următoare, unul din gropari, numit Gheorghe, a avut un vis în care i se reproșa că a nesocotit trupul Sfintei Parascheva, pe care nu l-a așezat la un loc de cinste, așa cum i se cuvine. Un vis asemănător a avut și o credincioasă numită Eftemia, care spus lumii minunatul ei vis. Creștinii locului au înțeles că este vorba despre un semn dumnezeiesc și au scos trupul Sfintei așezându-l în Biserica Sfinții Apostoli din Epivata. Credincioșii rugându-se lângă cinstitele moaște s-au bucurat de binefăcătoarea vindecare a suferințelor omenești, drept pentru care în semn de prețuire au zidit o biserică pe locul unde Sfânta s-a născut. Vestea minunilor binefăcătoare s-a răspândit în Tracia și Peninsula Balcanică, iar Patriarhia ecumenică a procedat la canonizarea ei.

Primele scrieri privitoare la viața Sfintei au apărut prin anii 1145 – 1151, fiind concepute de către

diaconul Vasilie la cererea patriarhului Nicolae Muzelon. Alte mărturii s-au scris în secolul al XIV-lea de către patriarhul Eftemie al Târnovei, iar în secolul al XVII-lea mitropolitul Varlaam al Moldovei a prelucrat manuscrisele lui Eftemie pe care le-a inclus în cartea de predici “Cazania”, ce s-a tipărit la Iași. Sigur au urmat și alte scrieri cu privire la viața Sfintei de către mitropoliți, episcopi, și alți teologi străini sau români, dintre care doresc să amintesc numele Preotului Scarlat Porcescu, fost slujitor al Bisericii Toma Cozma.

După moarte, Sfânta la fel ca în timpul vieții, a avut parte de multe peregrinări. Din cauza unor evenimente politice, țările balcanice au avut de suferit, încât Sfânta era purtată în locuri diferite unde credincioșii se puteau ruga ei. Sfintele moaște au stat 200 de ani la Epivata după care împăratul Ioan Asanal II-lea a reușit să aducă moaștele la Târnovo, unde au stat 160 de ani. Întrucât Târnovo era în pericol de asediu turcesc, moaștele au fost duse la Belgrad unde au stat până în anul 1521, când și Serbia a devenit pașalâc. Patriarhul Ieremia I al Constantinopolului, în schimbul unor daruri oferite sultanului, a dobândit moaștele pe care le-a purtat în mai multe biserici balcanice unde credincioșii s-au putut închina.

În anul 1641, Vasile Lupu, domn al Moldovei, achitând toate datoriile pe care le datora Porții Otomane Patriarhia Constantinopolului, a primit drept recunoștință prețuitele moaște, care la 13 iunie 1641 au fost depuse la Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi. În ziua de 26 decembrie 1888, din neatenție sfeșnicul și racla Sfintei au fost incendiate, arzând în întregime. În dimineața următoare, atât preoții cât și autoritățile au văzut minunea puterii lui Dumnezeu, Sfintele Moaște aflate în jar erau neatinsse. Autoritățile vremii au consemnat evenimentul în acte oficiale, iar Mitropolitul Iosif Naniescu a preaslăvit minunea dumnezeiască. După incendiu, cinstitele moaște au fost strămutate în Catedrala Mitropolitană din Iași, unde se află și în prezent.

Pentru Iași, pentru Moldova și întreaga țară este un adevărat privilegiu de a o avea pe Sfânta mult folositoare. Prin rugăciuni cu credință, de-a lungul anilor, credincioșii au primit binefaceri multiple, vindecări de boli și alte suferințe și luminarea minților către cele bune. Generații au cinstit-o și venerat-o pentru dreapta ei credință și scăparea erezurilor, vindecând sufletele rătăcite. Simțind binefacerile Cuvioasei, care este o bună mijlocitoare pentru creștini înaintea Împăratului Ceresc, an de an, tot mai mulți credincioși din toată lumea și nu numai, vin să se roage la prăznuirea ce i se face în ziua de 14 octombrie.

Mărturisesc că am trăit și simțit personal binefacerile Sfintei Parascheva. În vara anului 1952, în împrejurări deosebit de critice, mă simțeam fără ajutor și fără viitor. Frământată de probleme existențiale, nu aveam alt sprijin decât în Dumnezeu. Am mers la Mitropolie, acolo unde mergeam și în anii de școală. Am îngenunchat lângă racla Sfintei și m-am rugat îndelung cu credință și încredere în Dumnezeu și în ajutorul ei. Când m-am ridicat mi-am simțit sufletul

ușurat și un sentiment de încredere în capacitatea mea. În acea zi a avut loc debutul carierei mele care a durat 35 de ani asigurându-mi existența.

O avem aproape. Să ne rugăm Sfintei cu credință, pioșenie, iubire și grațitudine:

Bucură-te Sfânta Parascheva, mult folositoare !

Nina Scopos

Moaștele Sfintei

*... și după moarte
chipul omenesc
i-a rămas, întruchipând
vigoare, bunătate.
Dorul de eternitate
n-a uitat să-l poarte,
și-n fiecare sfeșnic
lumânări se-aprind
în slava Domnului veșnic,
iar credincioșii, atrași
de puternicu-i har,
vin din depărtări să atingă
cu privirea măcar –
Moaștele Sfinte.*

Virgil Poiană

Sinaxarul duminicii

În ziua de *10 octombrie*, Biserica Ortodoxă săvârșește pomenirea *Sfinților Mucenici Evlampie și Evlampia*, sora lui. Acești sfinți aparțineau unui neam nobil din ținutul Nicomidiei, pe vremea împărăției lui Maximian, perioada de mare prigoană asupra creștinilor, când mulți dintre credincioși, de frica prigonitorilor, se ascundeau prin munți, prin peșteri și prin pustie. Venit în cetate să cumpere pâine și în ascuns să le-o ducă în pustie, Evlampie citește porunca împărătească privitoare la uciderea creștinilor. Amuzându-se de această poruncă este prins, legat și trimis la nedreapta judecată. Judecătorul, impresionat de frumusețea tânărului, a încercat mai întâi prin cuvinte viclene să amăgească pe fericitul Evlampie să se închine la idoli. Sfântul Evlampie umplându-se de Duh Sfânt a respins făgăduințele deșarte și mincinoase, cuvintele viclene ale judecătorului, muștrând și explicându-i acestuia deșertăciunea gândirii idolatre.

Sfântul Evlampie primind libertate, s-a mâhnit că nu și-a săvârșit calea muceniei însă având rănile, se bucura grăind ca și Apostolul: ”Mă bucur întru patimirile mele că împlinesc lipsa patimilor lui Hristos în trupul meu, pentru Trupul Lui care este Biserica.” După puțină vreme, fiind înștiințat că se apropia pătımirea lui, prin cuvinte înțelepte a învățat pe frați.

Judecătorul, auzind acestea, a poruncit supunerea lui și a surorii sale, Evlampia la îndelungate și grele chinuri, ieșind însă prin minune dumnezeiască nevătămați. Prefăcându-se sfântul că se supune închinării la idoli multe mare l-a însoțit în capiștea idolească, iar fericitul Evlampie profitând de acel moment, se apropie de cel mai mare idol Marte și rosti: ”Cu numele Domnului meu Iisus Hristos îți poruncesc,

idole mut și neînsuflețit, să cazi la pământ și să te faci praf”. Văzând aceste minuni, două sute de bărbați au crezut în Hristos și mărturisindu-și credința au murit uciși cu sabia de mâinile nelegiuitorilor închinători de idoli. Și așa Sfântul Evlampie, împreună cu sora lui, Evlampia, sfârșindu-și nevoița muceniei, au mers împreună la purtătorul de nevoiță Hristos, ca să ia de la El cununa despărțirii. Cu ale căror rugăciuni să ne învrednicească și pe noi împărăției Sale Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea și mărirea în veci. Amin. Tot în această zi, de *10 octombrie* este pomenit și *Cuviosul Teofil Mărturisitorul*. Fericitul Teofil s-a născut din părinți creștini, aproape de cetatea Tiberia, și la vârsta de trei ani s-a luminat cu Sfântul Botez. Odata, părinții săi au mers cu dânsul la muntele Selonului, la Sfântul părinte Stefan, pentru binecuvântare. Sfântul Ștefan i-a binecuvântat pe ei și pe fericitul Teofil, fiind bun și blând, sporea în învățătură cu binecuvântarea părintelui, învățând cu tot dinadinsul dumnezeieștile cărți. Primind chemare de la Dumnezeu, urmează calea monahicească sub ascultarea Sfântului Ștefan, iar după trei ani este călugărit. Părinții aflând ceva mai târziu de opțiunea fiului lor, se hotărăsc să ridice o mănăstire și să-l așeze în ea pe fiul lor. Viețuind el pustnicește ani îndelungați, a ridicat vrăjmașul hula asupra cinstitelor și sfintelor icoane și a pornit prigoana asupra celor care se închinau la icoane, prin nelegiuitorul împărat Leon, luptător împotriva icoanelor, aruncând sfintele icoane în noroi, le-a călcat în picioare și le-a dat foc și pe mulți oameni binecredincioși i-a schingiuit pentru că se închinau la icoane. Iar Sfântul Teofil din toate puterile s-a împotrivit la aceasta și cu buna sa pricepere îi învăța pe toți să păzească cu cinstea cea cuviincioasă sfintele icoane și să se închine sfântului celui închipuit pe dânsule.

Aflând despre acesta, împăratul Leon Isaurul a trimis pe ostașii săi și l-au prins pe Teofil și aducându-l înaintea lui, el i-a cerut să se lepede de închinarea la sfintele icoane. Sfântul Teofil a fost supus unui lung șir de patimiri, de chinuri și umilințe. Văzând aceste lucruri, un nobil, pe nume Ipatie, minunându-se de bărbăteasca răbdare a lui Teofil, l-a luat pe acesta din mâinile slugilor care-l chinuiau. Cu putere de sus fericitul Teofil reușește să-l convingă pe Ipatie de importanța și însemnătatea Sfintelor icoane. Grăindu-i multe despre aceasta, Sfântul Teofil a învins pe nobilul Ipatie, care i-a zis: “Adevărate sunt cuvintele tale, bătrânule cinstite. O, de ar veni împăratul întru această înțelegere!”

A consemnat Roxana Aioanei

COMUNICAT DE PRESĂ

Mitropolia Moldovei și Bucovinei prin Institutul Cultural Misionar în colaborare cu Primăria Municipiului Iași organizează, în perioada 12-16 octombrie 2004, la Palatul Culturii,, prima ediție a

**SALONULUI NAȚIONAL DE CARTE RELIGIOASĂ
„ SFÂNTA CUVIOASĂ PARASCHEVA” – IAȘI 2004**
Salonul va fi deschis zilnic între orele 10.00-18.00

Liturghia pe înțelesul tuturor

(urmare din numerele anterioare)

17. Ce simbolizează intrarea cu Sfintele Daruri în Altar și așezarea lor pe Sfânta Masă ?

Intrarea în Altar cu Sfintele Daruri amintește de evenimentele dureroase ce s-au petrecut pe parcursul Săptămânii Patimilor, începând cu intrarea triumfală a Mântuitorului în Ierusalim ca un împărat întâmpinat cu slavă și ramuri de finic de mulțime de popor și sfârșind cu Marea Jertfă, cu răstignirea și îngroparea. Actele și obiectele liturgice care intră în componența ritualului pentru depunerea darurilor pe Sfânta Masă dobândesc acum un sens simbolic-mistic corespunzător momentului. Preotul, după ce a luat de pe creștetul diaconului Sfântul Disc, ca și când ar fi coborât trupul Domnului de pe Cruce, îl așează pe antimisul desfăcut, ca pe un giulgiu, însoțindu-și gestul cu cuvintele: *“Iosif cel cu bun chip de pe lemn luând preacurat trupul Tău, cu giulgiul curat înfășurându-l și cu miresme, în mormânt nou îngropându-l, l-a pus”*. Apoi mărturisește atributul Atotprezenței și nemărginirii divine al Celui Care acum se află în mormânt, zicând: *“În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplându-le, Cel ce ești necuprins”*. Prin cel de-al treilea tropar rostit în acest moment de preot se recunoaște slava de care s-a umplut mormântul Domnului: *“Ca un purtător de viață și mai înfrumusețat decât raiul cu adevărat și decât toată camera împărătească mai luminat s-a arătat, Hristoase, mormântul Tău, izvorul învierii noastre”*. După așezarea sfintelor vase pe antimis, preotul luând acoperămintele de pe sfântul disc și de pe sfântul potir, le așează pe Sfânta Masă. Ia apoi Aerul de pe umerii diaconului și tămâindu-l, acoperă Cinstitele Daruri. Tămâiază apoi de trei ori darurile, rostind stihurile 19 (*“Fă bine, Doamne, întru bunăvoința Ta, Sionului, și să se zidească zidurile Ierusalimului”*) și 20 (*“Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot, atunci vor pune pe altarul Tău viței”*) din Psalmul 50, prin care liturghisitorul se roagă pentru întărirea noului Sion, care este Biserica Mântuitorului, la temelia căreia stă Jertfa Sa, precum și pentru *“păstorii ei și învățătorii dreptei credințe”*, ca unii care sunt puși să o apere; iar stihul 20 se referă la Jertfa nesângeroasă din cultul Bisericii, care este bineplăcută lui Dumnezeu, întrucât ea reprezintă și reproduce Jertfa lui Hristos, care este jertfa dreptății, despre care se vorbește în profețiile Vechiului Testament. Așezarea darurilor peste antimisul de pe Sfânta Masă închipuiește așadar îngroparea Domnului. Sfântul Disc nu mai semnifică acum, ca la Proscomidie, ieslea din staulul de la Betleem, în care s-a născut Domnul, ci este, cum afirma Sf. Gherman I al Constantinopolului, *“în locul mâinilor lui Iosif și Nicodim, care au îngropat pe Hristos”*. De asemenea, procovețele sau acoperămintele sfintelor vase nu mai amintesc aici de scutecele în care a fost înfășurat la naștere, ci pânzele cu care a fost înfășurat trupul Său, la așezarea în mormânt, și anume

acoperământul discului ține locul sudariului sau mahrimei ce a fost pe fața Lui, iar cel de deasupra potirului amintește giulgiul în care i-a fost înfășurat trupul (Ioan 20, 6, 7), în timp ce “aerul”, care se întinde peste cele două sfinte vase, înseamnă piatra pusă pentru închiderea mormântului. Tămâia întrebuițată la cădere în acest moment reprezintă aromatele întrebuițate de Iosif și Nicodim la ungerea sfântului trup al Domnului înainte de punerea în mormânt. Închiderea sfintelor uși la încheierea Vohodului mare amintește de pecetluirea mormântului și întărirea lui cu paznici de către căpeteniile religioase ale iudeilor. Pecetea aplicată pe mormânt este simbolizată, după unii comentatori, prin steluța sau asteriscul rămas pe Sfântul Disc, după ridicarea acoperământului său, iar coborârea perdelei amintește coborârea tainică a lui Hristos la iad, cu sufletul și dumnezeirea, pentru eliberarea celor drepti.

Ieșirea cu Sfintele Daruri se încheie cu dialogul rostit în taină, între preot și diacon. *“Pomenește-mă, frate și împreună-slujitorule”* zice către diacon preotul, când îi dă cădelnița, iar acesta răspunde la rândul său: *“Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa”*, adăugând: *“Roagă-te pentru mine, părinte”*. *“Duhul Sfânt să vină peste tine și puterea Celui Preaînalt să te umbrească”*, se roagă preotul, iar diaconul răspunde: *“Același Duh să lucreze împreună cu noi în toate zilele vieții noastre. Pomenește-mă, părinte”*. Preotul încheie, în sfârșit: *“Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor”*. Acest apel, însoțit din partea fiecăruia de înclinarea capului către celălalt, reprezintă o mărturisire indirectă că vrednicia lor personală, indiferent de nivelul ei, nu poate egala sublimitatea slujbei pe care o au de îndeplinit. De aceea, își unesc cu toții rugăciunile, pentru ca *“Duhul Sfânt să vină peste dânșii și puterea Celui Preaînalt să îi umbrească”*. (va urma) Vasilica Onofrei

Bibliografie:

1. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1989
2. *Credința Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1996
3. Vintilescu, Petre, *Liturghierul explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
4. Vuiescu, C.; C. Dron, *Sfânta Liturghie lămurită pe înțelesul tuturor*, Editura “Credința Strămoșească”, Argeș, 2002

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax 211 273, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul 276 450 deschis la Raiffeisen Bank, filiala Iași.